

EU-Orientering

*Fra LO-Kontoret - Bruxelles
nr. 7 - 21. juni 2001*

Svensk vicearbejdsminister tilfreds efter topmøde

**Også den europæiske fagbevægelse finder, at det svenske
EU-formandskab fik resultater hjem**

Tre e'er stod som overskrifter, da Sverige den 1. januar overtog EU-formandskabet fra Frankrig. E'erne var for bogstaverne i de engelske ord for beskæftigelse, udvidelse og miljø. De tre områder var dem, svenskerne ville sætte ekstra skub i frem til juli, hvor Belgien overtager formandskabet.

Statsminister Göran Persson var efter topmødet i Göteborg i sidste uge tilfreds med, hvad han og de øvrige ministre havde opnået. Og i det svenske arbejdsministerium er statssekretær Anna Ekström særlig tilfreds, selv om topmødet i Göteborg ikke gav de store fremskridt for arbejdsmarkedet.

- Fremskridtene sikrede vi allerede på topmødet i Stockholm i marts. Men vi scorede vort hattrick på arbejdsministrenes rådsmøde i forrige uge. Det er ikke noget, der sker under alle formandskaber, siger Anna Ekström, der som statssekretær er en slags vicearbejdsminister.

Som omtalt i det forrige nummer af EU-Orientering fik svenskerne politisk støtte til forslag om både information og høring af ansatte og også flertal for regler, der skal begrænse støj på arbejdspladser. Endelig sikrede svenskerne politisk enighed om en ændring af et direktiv om ligestil

ling, der blandt andet medtager sexchikane.

Anna Ekström peger også på, at EU nu kommer til at beskæftige sig med pensioner, som er et stigende problem i alle EU-landene. Der bliver flere og flere ældre og færre og færre yngre til at betale de ældres pensioner.

EU har ikke kompetence til at ensrette pensioner, og Anna Ekström understreger, at målet heller ikke er at harmonisere pensionerne.

- Vi havde spørgsmålet oppe på et uformelt møde mellem arbejds- og socialministrene og alle er enige om, at vi ikke drømmer om at harmonisere pensioner, siger Anna Ekström til EU-Orientering ved et møde i Stockholm for journalister i den europæiske fagbevægelse EFS's medlemsorganisationer.

Anna Ekström finder, at der ikke er noget mærkeligt i, at færre kommer til at bære de ældres byrder.

- Mønstret er det samme i alle landene. Tidligere fik vi kvinder vort første barn, når vi var omkring 20 år. Og vi fik senere endnu to børn. I dag er vi 30, når vi får det første, og vi stopper efter det andet. Så det er

Fortsættes næste side

Fortsat

helt naturligt, at vi får et problem - ja at vi reelt sidder på en tikkende bombe, siger Anna Ekström.

Løsningen er ikke ligetil. Derfor mener det svenske formandskab og også EU, at landene skal udvikle metoder hver for sig, der passer til deres situation. Men landene kan samtidig lære af hinandens erfaringer. De kan udveksle ideer.

- Vi har sat et fælles mål i EU, at pensionerne skal være bæredygtige. De skal sikre, at folk har noget at leve af, og de må ikke ødelægge landenes økonomier. Vi kan sammen udvikle de bedste måder at forene de to målsætninger, siger Anna Ekström.

Metoden er kendt fra den beskæftigelsespolitik, EU-landene har udviklet siden 1997. Og den blev igen slået fast i Lissabon sidste forår, hvor EU-topmødet også satte udviklingen af det såkaldte videnssamfund som mål. Metoden hedder nu den åbne koordineringsmetode. Den bliver brugt sideløbende med almindelig lovgivning med EU-direktiver. Sverige og også Danmark hører til de største fortalere for metoden, fordi den giver de enkelte lande mulighed for at finde de løsninger, der passer bedst til de enkelte lande.

- Den passer fint til områder som uddannelse og det sociale område som pensioner. Vi kan bruge metoden til at fylde ud, hvor love ikke dur, siger Anna Ekström.

På topmødet i Göteborg vedtog stats- og regeringscheferne, at en komite for social beskyttelse og den økonomisk-politiske komite under økonomi- og finansministrene kommer med en rapport til topmødet i december under det belgiske for-

mandskab.

Kommissionen fremlægger forinden en meddelelse med mål og metoder for arbejdet med pensioner. På de kommende topmøder om foråret kommer pensionsspørgsmålet til debat.

Til næste forår kommer der også en rapport om omsorg og pleje af ældre. Den skal op på topmødet under det spanske formandskab til foråret. Hele arbejdet foregår under metoden med den åbne koordinering - uden lovgivning.

Generalsekretær Emilio Gabaglio, EFS, er enig i, at Lissabon-processen eller den åbne koordineringsmetode kan have fordele. Men den må ikke føre til, at alt blot går i stå. At intet sker, fordi der ikke er faste bestemmelser, der skal følges.

- Vi ender hele tiden i diskussionen om den økonomiske udvikling. Og med en fælles valuta er vi også nødt til at have en fælles politik på andre områder, siger Emilio Gabaglio.

Han mener derfor, at der skal være en balance mellem egentlige EU-regler og så de mere frie muligheder, der ligger i at bruge den åbne koordineringsmetode. Ellers frygter han, at der ikke sker nogen fremgang for lønmodtagerne og deres rettigheder og deres arbejdsforhold.

- Vi befinder os i en situation, hvor arbejdsgiverne ikke taler om at udvikle den europæiske model, men derimod om at overtage den amerikanske, hvor der ikke er regler eller så få som muligt. Derfor må vi stadig have faste holdepunkter, siger Emilio Gabaglio.

fortsættes

fortsat

Men han roser til gengæld det svenske formandskab for at have nået de afgørende gennembrud både med information og høring af de ansatte og direktivet om ligestilling.

Miljø, arbejdsmarkedet og økonomi hænger sammen

Miljøpolitikken skal ind i andre politikker, siger den svenske statssekretær Birgitta Boström, der mener, at det svenske EU-formandskab fik succes med at nå det mål

- Vi skal udbygge den almindelige miljøpolitik og sætte mål. Men målene nås ikke bare alene gennem miljøpolitikken. Den hænger sammen med den økonomiske politik og også arbejdsmarkedspolitikken, siger statssekretær i det svenske Miljøministerium, Birgitta Boström.

Hun mener, at det svenske formandskab nåede sine mål på EU-topmødet i Göteborg, hvor den bæredygtige udvikling i samfundet var til debat. I konklusionerne fra topmødet hedder det, at en bæredygtig udvikling er et grundlæggende mål. Den økonomiske politik, social- og arbejdsmarkedspolitikken og også miljøpolitikken skal gensidigt forstærke hinanden.

Efter topmødet står det også fast, at EU hvert år kommer med retningslinjer for en bæredygtig udvikling. De bliver diskuteret på topmøderne om foråret. I forvejen har EU retningslinjer for beskæftigelsespolitikken og den økonomiske politik.

- Nu får vi miljøpolitikken som en tredje søjle af retningslinjer, siger Anna Boström.

De 15 EU-lande kan selv komme med strategier for, hvordan de vil sikre den bæredygtige udvikling. Men det er ikke noget krav, at de lægger strategier.

Udenrigsministrene får ansvar for, at der sker en koordinering af politikken mellem de forskellige sektorer.

- På den måde sikrer vi, at der virkelig sker en koordinering, og at topmøderne virkelig kommer til at beskæftige sig med den bæredygtige udvikling, siger Birgitta Boström.

Men miljøpolitikken skal bredes endnu mere ud, mener både Birgitta Boström og også topmødet. Miljøpolitikken berører også den politik, der lægges for landbruget, for transporten og for mange andre områder.

Derfor lægger Birgitta Boström vægt på, at topmødet vil have de forskellige ministre til at samarbejde.

Hun fremhæver samtidig, at miljøministrene nåede langt på det seneste rådsmøde i begyndelsen af juni. Det gjaldt ikke mindst i spørgsmålet om at udvikle en ny kemikaliepolitik.

fortsættes

Den skal blive et væsentligt led i et kommende handlingsprogram for miljøet for de næste ti år, som er på vej. Programmet handler både om forandringer af klimaet, miljø, sundhed og livskvalitet og også en bæredygtig brug af naturressourcer og spørgsmålet om affald.

- Vi begynder nu for alvor at tage hul på hele spørgsmålet om de kemikalier, vi fremstiller og bruger. Vi skal have sikkerhed for, at de ikke giver problemer for miljøet og sundheden, siger Birgitta Boström.

På spørgsmålet, om hun ikke også tænker på dem, der fremstiller dem, svarer hun ja.

- Men det er noget, der arbejdes med i andre sammenhænge under sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen, siger hun uden at ville nærmere ind på samarbejdet mellem de forskellige ministre og en sammenhængende politik.

I den europæiske fagbevægelse, EFS, lægger man til gengæld vægt på, at der er en sammenhæng mellem miljø og arbejdsmiljø. Lederen af EFS's institut for forskning inden for arbejdsmiljø, Marc Sapir, får nu en ekstra opgave med også at forske i det ydre miljø. Han erkender, at det

er nyt, og at kampen for job ofte har stået over hensynet til miljøet.

- Fagbevægelsen har altid haft svært ved at forene miljø og en politik for job. Men nu er det væsentlige spørgsmål kvalitet i arbejdet, og så kommer miljøet også ind. Vi ønsker mere end et job, siger Marc Sapir. Han understreger, at hele begrebet "bæredygtig udvikling" er meget luftigt. Det er en slags box, man kan putte alt muligt ind i.

- Vi har haft et samspil mellem arbejdsmarkedspolitikken og den økonomiske politik. Nu skal miljøpolitikken med i spillet. Det kan betyde en liberalisering, så udfordringen er at få politikken drejet hen, så det blevet et spørgsmål om kvalitet i jobbet, siger Marc Sapir.

Dermed mener han, at arbejdspladserne skal være med til at diskutere hele miljøpolitikken. Information og høring af de ansatte må også være et spørgsmål om at inddrage de ansatte i virksomhedernes energi- og transportpolitik ligesom affaldspolitik.

- Området bliver noget, som fagbevægelsen må beskæftige sig med ikke mindst inden for sektorer, som når en transport eller energipolitik tilretelægges, siger Marc Sapir.

Nyrup: Vi nåede resultater

EU-topmødet godtog ikke EU-Kommissionens oplæg til en bæredygtig udvikling, men der er klare fremskridt, mente Poul Nyrup Rasmussen efter topmødet

Både politikere og NGO-grupper var uenige om resultatet, da topmødet i Göteborg var slut sidste lørdag. Mens stats- og regeringslederne var

tilfredse, var blandt andet den grønne gruppe i Europa-Parlamentet stærkt utilfredse med det, der blev

opnået inden for miljøpolitikken.

Blandt NGO-grupperne var uenigheden lige så stor. Nogle hyldede resultatet, mens andre mente, det lå langt fra EU-Kommissionens ambitiøse udspil med konkrete mål få uger tidligere.

- Vi havde gerne set klarere mål. Men

retning, der nu er lagt, er imidlertid til at tage fat på. EU skruer ikke ned. Det er en helt forkert fortolkning. Kommissionen var ambitiøs. Det er godt, men vi skruer også op for miljøpolitikken, sagde statsminister Poul Nyrup Rasmussen efter topmødet.

Formanden for den grønne gruppe i Europa-Parlamentet, Heidi Hautala, havde en helt anden opfattelse. Hun mente, at Kommissionen havde skabt store håb med et ambitiøst udspil, der satte konkrete mål.

- Men i Göteborg sejrede den nationale egoisme igen over den fælles interesse, sagde Heidi Hautala med klar adresse til blandt andre den britiske premierminister Tony Blair. Den nyudnævnte, britiske premierminister hørte til dem, der mente, at Kommissionens udspil var kommet for sent til, at der var tid til at diskutere det i enkeltheder.

Blandt miljøorganisationerne og andre NGO-grupper var der også uenighed om konklusionerne fra Göteborg.

- De giver håb. EU siger klart, at man ønsker at blive den mest effektive økonomi i verden, når det gælder hensynet til miljø og ressourcer, sagde direktøren for den europæiske afdeling af Greenpeace, Hans Wolters.

Han henviste til, at EU går i spidsen i spørgsmålet om mindre udslip af drivhusgasser og vil presse USA og Japan til at gå med i Kyoto-aftalen. Direktøren for Venner på Jorden, Martin Rocholl, var til gengæld utilfreds.

- Millioner af europæeres håb om en bæredygtig udvikling byggede på Kommissionens strategi. Nu forsøger nationale regeringer at ødelægge den, sagde Martin Rocholl.

Svensk fagbevægelse i spidsen med miljø-mærke

Kik bag på din skærm. Der er næsten med sikkerhed et lille mærke med initialerne TCO.

Mærket betyder, at skærmen lever op til de miljøkrav, der er fastsat af den svenske faglige tjenestemand- og funktionærorganisation, TCO. Kravene gælder både hensyn til brugeren og miljøet.

- Vi vil både skabe gode arbejdspladser og miljørigtige produkter, siger Per Erik Boivie fra TCO-Development, der er aktieselskabet bag miljømærket.

TCO ejer selskabet, der siden begyndelsen af 90'erne har arbejdet på at få de store firmaer i verden til at anerkende, at deres produkter har

leve op til en række krav til brugernes sundhed og sikkerhed og også det ydre miljø.

Omkring 50 procent af billedskærmene i verden har i dag det lille mærke, der nu også findes i millioner af mobiltelefoner.

- Verden har snart flere mobiltelefoner end biler. Derfor tog vi også fat på det område, siger Per Erik Boivie. Hvor TCO i det daglige arbejde med arbejdsmiljø søger at påvirke det politiske system, går TCO-Development direkte til producenterne for at påvirke udviklingen inden for den ny tekniks produkter.

- Vi kendte problemerne fra medlemmerne. De vidste, hvad der var

galt med de første skærme og alt det andet. Og forskningen kendte til de miljømæssige problemer. Med den viden gik vi til de største firmaer i verden og søgte at påvirke dem til at udvikle deres nye produkter på en rigtig måde. I 1993 fik vi vort første

kvalitetsmærke anerkendt, siger Per Erik Boivie.

Det nyeste mærkat. TCO 99, stiller krav både til det ergonomiske, energiforbruget, og hvad skærmen indeholder og udsender.

EU-strategi for Kvalitet i arbejdet

EU-landene skal bruge penge på at investere i folk frem for passiv hjælp, mener EU-kommissær Anna Diamantopoulou, der vil inddrage sociale parter og NGO'ere

EU-Kommissionen spillede onsdag ud med en ny strategi for, hvordan EU-landene kan skabe bedre og mere sikre og sundere job, og hvordan de sociale kasser kan bruges mere aktivt. Kvalitet i arbejdet er et nøgleord.

- Kvalitet er kernen, der forener målene i EU. Kvalitet er hjertet i det, vi kalder den europæiske sociale model, siger Anna Diamantopoulou. På de seneste topmøder har stats- og regeringslederne taget spørgsmålet om kvalitet i arbejdet op. Det skete igen i Göteborg, efter stats- og regeringslederne i december vedtog en social dagsorden i Nice.

Det foreløbige mål er at få hold på, hvad kvalitet er. Derfor skal der udvikles begreber og definitioner, så det bliver mere forståeligt, hvad man taler om i de forskellige lande.

Men helt forståeligt er det efter Anna Diamantopoulou's mening allerede, at balancen skal ændres, så regeringerne bruger mere på aktivt at støtte ledige og folk, der får socialhjælp.

Som det også siges i både retningslinjer for beskæftigelsespolitikken og de overordnede økonomisk politiske retningslinjer, så skal man væk fra

blot at give folk nogle penge til at klare vejen og dagen. Hvis de vil og kan, så skal de have hjælp til at klare sig selv. Og vil de ikke, men kan, så skal de så at sige ansføres til at ville.

- Vi skal investere i folk, siger Anna Diamantopoulou.

De såkaldte indikatorer, der dækker over begreberne og definitionerne, indeholder særlige kendetegn ved jobbene. Det er tilfredshed i jobbet, løn, arbejdstid, uddannelse og uddannelsesmuligheder og for eksempel også særlige personalegoder.

Arbejdsmiljøet og særlige kendetegn ved arbejdsmarkedet er et andet felt. Det dækker over ligestilling, sikkerhed og sundhed, fleksibilitet og også sikkerhed i ansættelsen, om der er ordentlig information og høring af de ansatte, om de har medbestemmelse og om der er mulighed for at arbejde på arbejdspladsen, hvis man har handicap.

Der skal arbejdes videre på indikatorerne. De skal vedtages på topmødet i december under det belgiske formandskab, der prioriterer arbejdsmarkedet højt.

Schröder kaster håndklædet

Regeringskonferencen i 2004 bliver næppe et big bang, mener den tyske forbundskansler - rigtig forstået, siger Mogens Lykketoft som svar

Tre år før næste regeringskonference om ændringer af EU-samarbejdet flyver det med forslag til grundlæggende ændringer af det europæiske samarbejde. Forslag fra alt mellem Europas Forenede Stater til et tættere samarbejde mellem stater flyver fra land til land og pustes op til tunge byggeklodser.

Men dermed kan de også falde tungt ned igen. Og det er, hvad der sker, mener den tyske kansler Gerhard Schröder, der ellers selv har bidraget med højtflyvende ideer.

Til det britiske dagblad Financial Times siger Gerhard Schröder, at konferencen næppe kommer til at handle om meget mere end tre store spørgsmål. Det er placeringen af charteret for grundlæggende rettigheder, som mange efter topmødet i Nice i december nu ønsker ind i en traktat. Desuden venter Schröder, at regeringskonferencen tager spørgsmålet om magtfordelingen mellem

EU og de nationale parlamenter op og også forholdet til regionerne i EU. Endelig forudser han, at også spørgsmålet om EU's budget bliver inddraget. Det nuværende budget udløber i år 2006, men forinden bliver der blandt andet diskussioner om landbruget.

Det tyske SPD vil ellers til efteråret diskutere et langt mere omfattende program på partiets kongres. Nu lægger Schröder op til en mere forsigtig linje.

Den linje passer udenrigsminister Mogens Lykketoft godt. Regeringen er blevet bebrejdet, at dens nylige udspil om EU ikke har de store visioner om fremtidens Europa.

- Jeg har hele tiden ment, at der ikke sker de helt store ændringer efter næste regeringskonference. Men det er, som nogle mener, at regeringen kun er visionær, hvis den går ind for noget, der ikke kan vedtages, siger Mogens Lykketoft.

Faglig forsker: Accepter korte overgangsordninger

Den fri bevægelighed er en grundlæggende ret, men det kan være nødvendigt at acceptere korte overgangsperioder for nye EU-lande, mener forsker fra Bulgarien

EU må sikre, at enkelte dele af Europa ikke får problemer, når EU udvides med nye lande. Derfor kan det være nødvendigt med overgangsordninger, så lønmodtagere fra de nye EU-lande ikke kan tage arbejde i et andet land fra første dag.

Det mener Grigor Gradev, der tidligere var leder af den bulgarske fagbevægelses forskningscenter og i dag arbejder som forsker i den europæiske fagbevægelse i Bruxelles.

- Den fri bevægelighed er ganske vist en grundlæggende ret. Men vi må erkende, at der er problemer i enkelte dele af EU. Derfor kan det være nødvendigt med overgangsordninger, hvis blot de er kortvarige, siger Grigor Gradev.

På topmødet i Göteborg fik det svenske EU-formandskab gennemtruffet, at der sættes årstal på, hvornår de første nye lande kan være med i EU. De skal således kunne deltage i valget til Europa-Parlamentet i år 2004 som medlemmer. Forhandlingerne skal dermed afsluttes under det danske EU-formandskab til næste efterår.

Tyskland og Frankrig var i første omgang imod, at der blev sendt så klare signaler til ansøgerlandene. Den tyske kansler Gerhard Schröder fremhævede efter topmødet, at der nu gøres noget ekstra for grænseregionerne. Og dermed accepterede han, at der sættes datoer for udvidelsen.

Også Frankrig gav sig.

Men spørgsmålet om den fri bevægelighed er mere kompliceret. I det

spørgsmål har tyskerne og en række andre lande ikke givet sig.

Østrig har hele tiden været imod, at ungarer og andre frit skulle kunne tage arbejde i Østrig fra første dag. De var medlemmer af EU.

Statsminister Poul Nyrup Rasmussen understregede, at den danske regering behøvede mere tid, før dens stilling var klar.

Det var den imidlertid en uge senere. Nu hedder det efter et møde i Europa-udvalget i Folketinget fredag, at Danmark slutter sig til de lande, der ikke ønsker overgangsordninger.

Grigor Gradev understreger, at det også kun er for at undgå problemer i grænseområder - og dermed netop Tyskland-Polen og Østrig-Ungarn - at han mener, kortvarige overgangsordninger kan komme på tale. Og at der skal gøres noget ved grænseområderne, som netop Schröder påpeger.

Han tror dog ikke, at de vil løse problemerne med, at østlandene bliver tappet for højt uddannede.

- Det er især de unge, der rejser. Og de gør det, selv om EU lukker. De tager til USA og andre dele af verden i stedet, siger forskeren. Stor ledighed i ansøgerlandene er en anden grund til, at han tror, at en del vil søge arbejde i andre lande. Men han tror ikke, det er højere lønninger, der trækker for almindelige lønmodtagere.

fortsættes

De beregninger, der foretages over landenes økonomier og folks indkomster, er helt fejlagtige. Var det så sort, var folk døde. Man forstår ikke, at der er andre indkomster end lønindtægten. At folk har eget hus i mange lande. Ja nogle har to og dermed også en lejeindtægt. Derfor spiller økonomien ikke den rolle, økonomer i blandt andet Verdensbanken tillægger den, siger Grigor Gradev.

Særlige kulturforhold spiller også en rolle. I lilleputnationen Slovenien ønsker folk end ikke at tage arbejde i en anden kommune i landet. Ledigheden er i bund, og købekraften 71 procent af gennemsnittet i EU. Derfor forstår slovenerne ikke, at de skal have overgangsordninger, fordi nogle få vil tage job i udlandet - mens endnu flere fra andre lande i dag reelt har taget arbejde i Slovenien.

EU-Orientering udgives af LO-Kontoret i Bruxelles.
Adresse: LO-DK-office, Bld. du Roi Albert II, 5/24
B-1210 Bruxelles. tel. 00-32-2-2040690 - fax: 00-32-2-2035657
Redaktion: Peder Munch

